

Heis Tek - organisasjonen...

Side 8

Slutten av november var det duket for et nytt kapitel i kampen om å få konkurranseutsatt den periodiske sikkerhetskontrollen av heiser i drift. Finn Strøm hadde stevnet departementet fordi han mente seg ulovlig utestengt fra dette "markedet". På mange måter var det en merkelig og søkt seanse vi var vitne til som tilhørere i rettsalen.

Dagens kontrollordning kom i stand som følge av en langvarig kamp fra HMF's side for å få en landsdekkende og lik kontrollordning på heis. Dette toppet seg i 1985 da vi blant annet gikk til boikott av statens anlegg. Som følge av denne kampen ble det inngått et kompromiss med myndighetene som innebar at Norsk HeisKontroll (NHK) ble stiftet.

Fra 1987 var det bare de kommunale heiskontroller eller NHK som kunne foreta heiskontroll. Finn Strøm A/S hadde altså ikke lenger anledning til å foreta heiskontroller da firmaet ikke var utpekt av departementet.

I 1997 kom den nye Plan- og bygningsloven (Pbl), og det er denne som er innfallsvinkelen til Finn Strøms søksmål. Under arbeidet med utforming av loven, som også skulle tilpasses EØS reglene, ble det foretatt en feiloversettelse av uttrykket "notified body". Dette ble oversatt til "akkreditert og meldt inspeksjonsorgan". Halmstrået Finn Strøm klamrer seg til, koker ned til ordet "meldt". Han hevder å være akkreditert, men har etter gjentatte forsøk ikke klart å melde seg da det ikke er noe meldingsorgan å henvende seg til.

Som sagt er hele dette punktet i Pbl en misforståelse basert på en feiloversettelse, noe både departementet og Statens Byggtekniske Etat (BE) har meddelt Finn Strøm gjentatte ganger siden loven trådte i kraft.

Det ble under rettsaken påpekt fra myndighetenes side at dersom denne oversettelsen skulle forstås slik Finn Strøm hevdet, måtte hele kompromisset og ordningen som etter mye kamp ble innført i 1987 også forstås som opphevet. Det skulle derfor ikke mye fantasi til for å skjønne at dette ikke hang på greip. Dersom Finn Strøms forståelse skulle legges til grunn ville dette utvilsomt, sett i lys av historien bak kompromisset, ha resultert i et synlig og høyt aktivitetsnivå fra HMF.

Hele søksmålet og argumentasjonen bærer preg av at markedsliberalistene med Finn Strøm i spissen ikke godtar at saken er avgjort av de demokratisk valgte politiske organer, men at de ønsker å overprøve denne myndighet i retten. Som vi alle husker var denne saken på nytt

fortsettelse side 20

Leder av HMF, Robert Ellingsen

Innhold

Ledern	2
AFP for KONE	3
USA - Heisforbund feirer 100 år	4
Lønnsnedsenkingsrav i Canada	6
Streika på D/S Louise	7
HeisTek	8
Sikkerhetsalliansen	10
Gøteborgaksjonen	11
Sjøfartsdirektoratet slipper straff	12
Markedsrapport	13
Sykehuset i Miraj	15
Ulykke i Fredrikstad	16
Leserinnelegg fra Finn Strøm	16
Ulykke på Gardermoen	17
Håndholdt PC	18
Læringsamling	19
Retssaken Finn Strøm	20
CE-merking	21
Annonser	22
Adresseliste	24

HEISMONTØREN

Redaktør: Richard Dalberg
Redaksjonen: Vidar Nordbø
Geir Eigil Løkke

Nr.4 - desember 2001

Redaksjonell adresse:
HEISMONTØREN
Heismontørenes Fagforening
Brugt.14, 0186 OSLO
Telefon: 22 17 45 50
Telefax: 22 17 45 53
E-post: heis@heis.no

Årgang 33

Layout og foto: Redaksjonen
Ettertrykk anbefales når kilde er angitt.
Sats og trykktjeneste: Gan Grafisk AS
Opplag: 1050
Redaksjonen er avsluttet 3.desember
Neste nummer: mars/april 2001

Opptur for heismontørene i Kone AS

Opptur for heismontørene i Kone AS

Endelig kan vi gi våre klubbmedlemmer som ønsker å førtidspensjonere seg et godt tilbud, sier Roar Enerly, tillitsvalgt for heismontørene i KONE AS. –Vi har fysisk krevende jobber som gjør at vi i løpet av et langt arbeidsliv er slitne. Flere og flere arbeidstakere over 62 år ønsker å bruke tiden sin på andre ting enn jobb.

Dessuten er det et viktig poeng for oss at man får mulighet til å opprettholde levestandarden i denne pensjonstiden. Kollektiv Livrente med investeringsvalg fra SpareBank 1 var da et glimrende produkt for våre klubbmedlemmer, forteller Enerly.

Kollektive løsninger

Heismontørene har generelt sett gode avtaler med bedriftene. Fagforeningen står sterkt i bransjen. Alle er organisert, og heismontørene har gode relasjoner til myndighetene. –Vi har lagt oss på en kollektiv linje og det er vel også noe av bakgrunnen for at det er mulig for oss å inngå gode lokale avtaler for våre medlemmer. Pr i dag er det svært få i vår bransje som har pensjonsordninger gjennom bedriften. Derfor har klubben sett behovet for å gjøre noe for sine medlemmer. Når man er ung og sulten, er det

Roar Enerly - KONE AS

ikke mange som tenker på dette med pensjon, det er først når men nærmer seg pensjonsalderen at man er glad for de kollektive ordningene som vi har fått til, sier Enerly. Denne nye avtalen med SpareBank 1 skal omfatte 150 personer i KONE AS. Man har planer om å sette av 3-4 kr pr time pr ansatt. Ordningen vil da inklusive AFP, gi 0,85G i den andre enden. I tillegg vil KONE AS yte et månedlig beløp til medlemmer som ønsker å gå av. Etter at klubben på KONE AS hadde gjort ”grovarbeidet”, inngikk heismontørene i bedriften Reber Schindler Heis AS en lignende AFP-avtale med SpareBank 1.

–AFP-ordningen er viktig for oss, sier Enerly som har 20 års erfaring som heismontør. Enerlys beskrivelse av bredden i arbeidsoppgaver og kompetanse, kan ta pusten fra alle og enhver. En heismontør

må beherske alt fra finelektronikk til grove smedoppgaver. –Dette tærer på kroppen, forteller Enerly. AFP-ordningen har derfor vært en god ordning for vår bransje, men økonomisk kan førtidspensjonering være en katastrofe, men Kollektiv Livrente med investeringsvalg skal derfor være ”tillegget” til AFP. Vi ønsker selvfølgelig at våre klubbmedlemmer ikke skal lide økonomisk dersom man velger å gå av noen år før tiden.

Hvorfor SpareBank 1

–Først og fremst handler dette om gode relasjoner til

Kontaktperson forsikring

Medlemmene i Heismontørenes Fagforening har nå fått en kontaktperson i SpareBank 1, som står til vår disposisjon når det gjelder forsikrings-spørsmål. Han heter Tom Nilsen og kan kontaktes på telefon: 21 02 55 73 / mobil: 911 82 852 / email: tom.nilsen@sparebank1.no

Det er mange spørsmål dere kommer med som kasserer allikevel må sjekke opp med forsikringsselskapet. Kassereren er selvfølgelig behjelpelig med dette fremdeles, men det kan være enklere for dere å ringe direkte selv.

Har du ikke dette bladet for hånden når du skal ringe, så se på hjemmesiden til Heismontørenes Fagforening, heis.no, under: *organisasjonen – forsikringer – spørsmål om forsikringsvilkår*. Der vil du finne informasjon om forsikringen.

Nå ønsker Roar Enerly å ta fatt på neste oppgave; Å lage tilleggspensjonsordninger for de som fylte 67 år. Vi ønsker lykke til.

Nordamerikansk heisforbund 100 år

Av Percy Kindahl / Vidar Nordbø

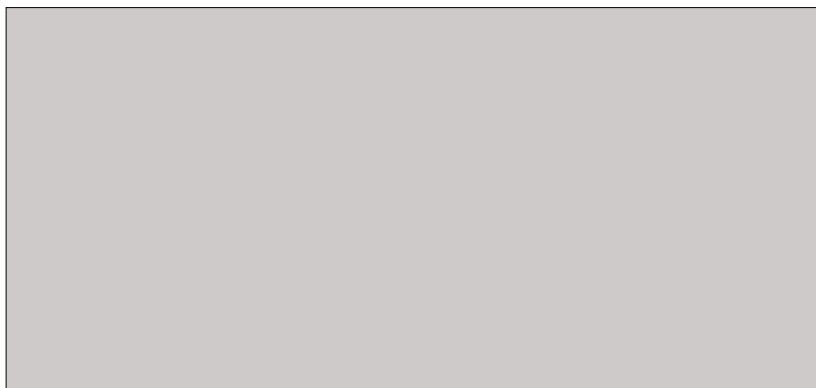
Allerede i 1894 ble den første lokale fagforeningen stiftet i New York under navnet Elevator Constructors and Millwrights of New York City. Tre år senere, i 1897, ble Chicago Elevator Protective Association of Chicago grunnlagt. Deretter kom flere faglige foreninger i St. Louis, Boston, Philadelphia og Pittsburgh i årene 1899 - 1901.

I Pittsburgh møttes en varm sommerdag, den 15. juli 1901, elleve representanter fra disse lokale heismontørforeninger i USA.

De 11 representantene arbeidet hardt hele natten og kunne morgenen den 16. juli presentere et forslag til vedtekter som umiddelbart ble antatt. Valg fant sted og den nye organisasjonen, National Union of Elevator Constructors, var født. De søkte og fikk umiddelbart medlemskap i the National Building Trades Council (byggfagforeningen) of the American Federation of Labor (AFL).

Canada slutter seg til

En av den unge organisasjonens første solidariske handlinger var å yte økonomisk støtte til en streik blant heismontører i Ottawa, Canada. Begge parter innså snart fordelene ved en sammenslutning og ved den tredje årlige kongressen i 1903 ble de kanadiske heismontørene tilsluttet NUEC. De to land skapte sammen the International Union of Elevator Constructors, IUEC, som den dag i dag er navnet på det nordamerikanske heismontørforbundet.

Bilde fra frokostmøte søndags morgen kl. 07:00, da HMF var på besøk for å delta på feiringen

76 avdelinger

I dag er det sammenlagt 76 avdelinger (s.k. Locals) som organiserer de 25 756 medlemmene samt 300 fabrikkarbeidere på produksjons-siden i heisindustrien. De største avdelingene - etter medlemstall - er naturligvis New York, NY (2 418 st), Los Angeles, CA (1 774) samt Chicago, IL (1 637). De minste Poughkeepsie, NY (48), Quebec, Canada (54) samt Rochester, NY (70).

Høy organisasjonsgrad

Det har ikke vært risikofritt å være aktivt fagforeningsmedlem i USA/Canada. Gjennom harde kamper i et fagforeningsfiendtlig miljø har IUEC tross alt kunnet organisere over 91 % av heismontørene, en bemerkelsesverdige høy organisasjonsprosent i Nordamerika. Så har de også oppnådd viktige faglige framskritt og yrkesgruppen er i dag den best betalte innen byggfag. Som i Norge kan det være et resultat av et relativt selvstendig, velorganisert yrkesforbunds styrke der samhold og høy organisasjonsgrad gir tyngde til de faglige krav.

Timelønn

Dagens høyeste timelønn blant de organiserte heismontørene ligger på US\$ 49,355 og den laveste på US\$ 28,98. Tilsvarende i Canada er US\$ 36,41 og US\$ 29,60.

De avtalte timelønnsatsene gjelder for

alle bedrifter i avdelingens (Local) område. Alle heismontører har lik lønn uansett hvilken bedrift man arbeider for. Dette betyr at bedriften kostnadsmessig kun kan konkurrere med hverandre gjennom bedre planlegging, bedre materiell, bedre organisasjon. Lønningene kan ikke forandres og brukes som konkurransemiddel.

Fullgod forsikringsdekning

IUEC har ikke bare forhandlet fram gode lønninger. I et land, der et allment sykeforsikringssystem fortsatt mangler - eller viktige deler av det vi anser tilhører velferden, er den enkeltes forsikring avgjørende. Heismontørene har heldekkende slike samt et meget generøst pensjons-system helt siden 1962. Man kan allerede ved 55 år gå over i pensjon med fattige 9 % reduksjon i månedspensjon eller ved 58 med hel pensjon. Pensjonsnivået bestemmes av antall yrkesaktive år i bransjen. Pensjonsalderen er ellers 62 år. Ei heller påvirkes pensjonens størrelse om man samtidig får andre sosiale bidrag.

Ferie og ansettelse

Etter ett år som «mechanic» (montør) har medlemmet rett til tre ukers ferie og etter fem år fire uker. Arbeidsuken er 40 timer.

For å få arbeid som mechanic må man

fortsettelse neste side

fortsettelse fra forrige side

ha fullført utdanning til heismontør. Utdanningen følger en fastsatt kursplan utarbeidet av NEIEP (National Elevator Educational Program). Har man ikke godkjent utdanning ansettes man som hjelper med lavere lønn og begrensede arbeidsoppgaver. Det tar omtrent 4,5 år å gjennomføre utdannelsen.

Når bedriftene behøver nyansettelser er det fagforeningen som peker ut montør og godkjenner ansettelsen - slik fastholder man også at kun faglærte montører får jobben.

Organisasjonen

IUEC ledes av en general president (tilsvarende forbundsleder). Dagens leder heter Dana Brigham. Ved sin side har han en Assistent to the General President, som kan betraktes som kronprinsen i organisasjonen. Kassereren har en meget viktig stilling og går inn i ledergruppen sammen med åtte vice presidents, fra nå av valgt på kongressen (the National Convention) som rangeres etter antall avgitte stemmer. Minst en av vice presidentene skal være canadier.

The General President ansetter sju Regional Presidents med ansvar for en større region med flere Locals.

På lokalt nivå velger medlemmene (eller oppnevnes av forbundsledelsen) såkalte business managers - (local union officers) - vi har ingen tilsvarende funksjonærer i vårt land, men deres jobb er en slags miks av lederrolle, forretningsfører og sekretærfunksjon - de tar seg ganske enkelt av avdelingens drift (i noen tilfeller jobber de også noe kveldstid med undervisning av heislærlinger).

Er medlemstallet over fire hundre kan ytterligere såkalte business agents ansettes. I en del tilfeller har de velldige geografiske områder å dekke og de befinner sig ofte på reise.

Man har også en Labor Committe som består av seks medlemmer. Den tilsvarende vårt forhandlingsutvalg som hvert femte år forhandler fram de lønninger som skal gjelde de kommende fem år.

Aktiv

sysselsettingspolitikk

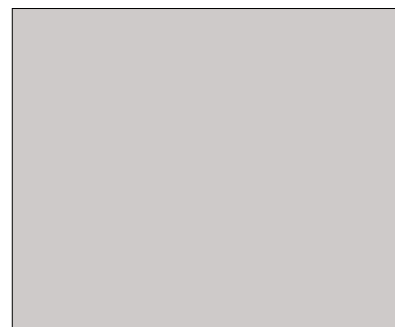
Fagforeningen engasjerer seg aktivt for å bevare og fremme arbeidsmengden for heismontørene. Det særskilte organ Elevator Industry Work Preservation Fund (EIWPF) er opprettet for dette formål. De senere år har man innført et bidragssystem for de foretak som følger heisoverenskomsten. Når de tegner en servicekontrakt med en kunde, som tidligere har hatt servicekontrakt med et firma som ikke følger overenskomsten - og ofte har uorganisert arbeidskraft, utløses et bidrag fra fondet. Bidraget ytes til bedriften - som dermed kan legge det inn i sin kalkyle, og vinne kontrakten på pris. Dette såkalte Industry Advancement Program (IAP) har vist seg å være sysselsettningfremmende i de områder hvor det har blitt prøvd. Uorganiserte foretak har tapt terreng og de foretak som følger overenskomsten har kunnet gjenerobre og vinne nye markedsandeler til fordel for IUECs medlemmer. Bidraget løper over seks måneder og har faste summer per heis/rulletrappsenshet. En annerledes og selv for nordamerikanske forhold unik situasjon der fagforeningen altså økonomisk støtter foretaket.

Noen amerikanske stemmer om IUEC-kongressen

Charlie Val, 47 år, forretningsfører avdeling 19, Seattle. Heismontør siden 1973. Medlem i avdelingsstyret, har også vært avdelingsleder. Avdelingens område består av statene Alaska, Washington, Idaho, Montana, 1/3 av Wyoming og nordøstre Oregon, et område på til sammen 2.219.620 kvadratkilometer (altså nes-

ten 7 ganger større enn Norge). De 667 medlemmer av IUEC som bor der betjenes av 2 ansatte.

- Det mest betydningsfulle på denne kongressen var at vi lyktes i å holde sammen. Vanligvis oppstår det visse konflikter. Vi holder fortsatt på med å reparere skader fra forrige kongress. De saker vi fra bygda reiser skiller seg fra de store byenes. Presidenten jobba virkelig hardt for å holde oss sammen. Han viser vilje til å lytte slik at flere og ulike synspunkter får komme fram. Det viktigste spørsmål i år var forbedringene av vilkår for helse- og sykeforsikringene i vår avtale. Jeg er selv sekretær i vår helse- og pensjonskomite. Våre lønner varierer fra \$ 34,65 i Alaska til 31,78 i Washington og 24,64 i Montana.

Bernie Cassity, 55 år, heismontør på Thyssen, nymontasje, sekretær på medlemsmøter i distriktet. Jobba i faget siden 1985. Avdeling 12, Kansas, med 320 medlemmer - inklusiv 120 hjelpere. Avdelingen dekker Kansas og halve Missouri, omtrent på størrelse med Norge.

- Kongressen er en stor sak for vårt medlemskap. Det styrker samholdet og kameratskapet. Årets viktigste sak handlet om voteringsrett til ny overenskomst. For medlemmene i vår avdeling er spørsmålet om kraftige lønnsøkninger viktig. Vi har sakkert akterut i forhold til flere andre byggfag i vårt område, som tjener opptil flere dollar mer i timen.

Lønnsnedsenkingskrav i Canada

Av Percy Kindahl / Vidar Nordbø

En av dagene under den nordamerikanske heismontørkongressen var det en demonstrasjon et kvartal fra kongressalene. Flere av IUECs deltagere og særlig den nordiske delegasjonen sluttet opp i demonstrasjonen for lockouta hotellpersonal i Toronto.

115 hotellansatte organisert i Hotells avd 75 i Canada, hadde siden begynnelsen av august vært utestengt fra sine arbeidsplasser på hotell Sheraton Four Points Hotel i Mississauga etter å ha nektet å akseptere arbeidsgiverens krav om lønninger under avtalenivå. Hotellpersonalet besto hovedsaklig av innvandrere. De lockouta krevde anstendige lønninger, at arbeidsgiveren skulle betale sosialforsikringssystemet samt bedre arbeidsforholdene.

Arbeidsgiveren hadde satt lønna for hotellpersonalet til 10,34 \$CAD, en lønn som ligger ca. 1-2 \$CAD under lønna på andre liknende hotell i området. Han hadde også nektet å betale sosialforsikringen m.m.

Fra demonstrasjonen (Percy Kindahl i front)

Demonstrasjon

Under parolen «et angrep på en av oss er et angrep på alle» slutta et tjuetalls delegater og gjester fra IUEC solidarisk opp med de øvrige 300 i demonstrasjonstoget. Kassereren i det nordamerikanske heisforbundet, IUEC, Kevin Stringer, holdt en tale. Det samme gjorde forbundslederen Ed Sullivan, president i the Building Trades Federation (Bygningsarbeiderforbundet) i USA med et medlemstall på ca. 3,5 mill. Ed Sullivan har vært leder i heisforbundet før han aksepterte den nye posten og har dessuten begynt som tillitsvalgt i Local 4, Boston. 4 500 CAD ble samlet inn ved kronerulling og ble overrakt som bidrag til streikekassa.

Styrer media Norsk politikk?

Midt under valgkampen i august stod det i Klassekampen at "NRK kan avgjøre valget for RV". RVs partisekretær fortvilte over NRK-sjef John G. Bernanders avgjørelse om å stenge RV ute fra partilederdebatte. Når NRK ikke bryr seg om hva Kringkastingsrådet mener om å ikke la RV delta, velger NRK å gripe direkte inn i valgutfallet. Da gjenstår det å se, ved fremtidige valg, om det vil bli stengt ute flere partier, som etter deres syn

Penger styrer det meste

Kjell Inge Røkkens båtførersertifikat skulle vært inndratt øyeblikkelig etter at det ble oppdaget at det ble utstedt på falskt grunnlag, sier avdelingsleder Bjørn Haave i Norsk Sjøoffisersforbund.

Haave er også medlem av Rådet for maritime sertifikater. Han sier han har reagert kraftig på at Røkke ikke er blitt fratatt sitt sertifikat etter det som er avdekket.

Dersom en kaptein i den norske handelsflåten hadde hatt et sertifikat som var utstedt på falskt grunnlag, ville han umiddelbart ha blitt fratatt sertifikatet. Det hadde skjedd bare på mistanken, slik det også skjer med bilsertifikat.

NTB

D/S Louise – tror på flere tariffavtaler

Av Redaksjonen

Mandag 1. oktober 2001 var de ansatte på D/S Louise tilbake på jobb etter den lengste streiken i Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet (HRAF) sin historie. Nå håper de tillitsvalgte på smitteeffekt etter seieren.

24 dagers streik måtte til for å få arbeidsgiveren til å underskrive tariffavtalen for de ansatte ved restauranten D/S Louise på Aker Brygge. Mandag var de streikende tilbake på jobb, flertallet av de fast ansatte servitørene ved restauranten har vært med på en lang og seg kamp.

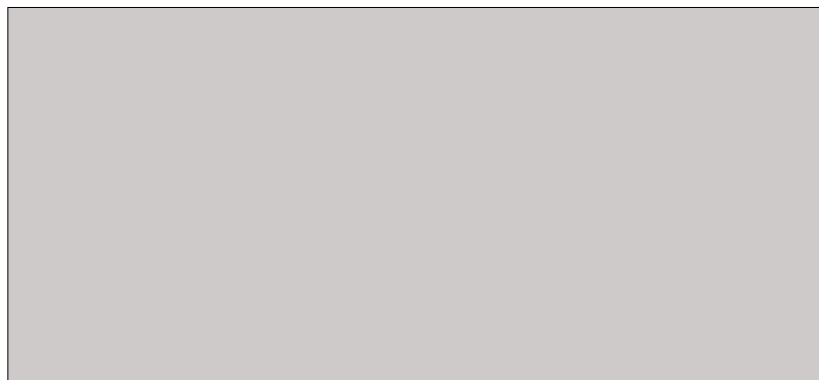
–Det var ikke vårt mål å gå til streik, men det var et våpen vi var nødt til å ta i bruk. Vi erfarte at opinionen var på vår side, folk hadde stor forståelse for kravet om tariffavtale. Det sier Aljosa Paradina, hovedtillitsvalgt for servitørene på D/S Louise.

Sympatiaksjoner

–Jeg tror varselet fra LO om sympatiaksjoner var avgjørende for at vi fikk underskrevet avtalen, sier Paradina. Han har tro på at andre arbeidsgivere i bransjen nå skal huske hva som skjedde på D/S Louise, og at det blir stilt krav til tariffavtale flere steder.

Det forhandlingsmøtet som førte til at tariffavtalen ble underskrevet, kom i stand samme dag som LO hadde møte med NHO for å varsle om sympatiaksjoner.

Administrerende direktør Wolfgang Töpfer ved D/S Louise var kortfattet i sin uttalelse. –Vi fikk en tariffavtale tilpasset vår bransje, sier direktøren, og har ellers ikke andre kommentarer enn at han er godt fornøyd med at partene er kommet til enighet om en avtale, og at han ser frem til et godt samarbeid med både Hotell- og Restaurantarbeiderforeningen og med de ansatte.

Fra streika på D/S Louise

Går opp i lønn

En så lang streik har tatt på og kostet mye slit og svette, men vi ser at det nytter. For en del av de ansatte kan resultatet bli opptil 40–50 kroner mer i timen. Allikevel kan arbeidsgiver ”overleve” på disse vilkårene. Det skulle egentlig bare mangle om ikke de ansatte, som tross alt står for omsetningen, får jobbe under ”normale” forhold med en tariffavtale.

Det ikke alle vet, er at en tariffavtale som er knytt opp mot Hovedavtalen også regulerer andre forhold, slik som arbeidstid, avtalefestet ferie og rett til å få dekt utgifter til arbeidsklær med mer.

Det understrekes at tariffavtaler forankret i Hovedavtalen gir de tillitsvalgte en helt annen rett til medvirkning enn om en bare inngår en lønnsavtale i bedriften.

Vill vest tilstander

I overkant av 1000 serveringssteder har skjenkebevilling i Oslo. HRAF har tariffavtale på mellom 130 og 140 steder.

Som vi skjønner så er det en del ”cowboyer”, som sørger for nærmest en ”vill vest” tilstand i bransjen. At de ansatte jobber doble skift uten ett eneste øre i overtidsbetaling er helt vanlig i denne bransjen. Vi får håpe at streiken på D/S Louise har vist andre at det nytter å stå på krava, hvis man virkelig ønsker bedringer i sin egen arbeidsdag. Stå på!

Krever forbundsvise oppgjør

Forbundsstyret i Hotell og restaurantarbeiderforbundet vedtok i høst at de vil kreve forbundsvise oppgjør i lønnsoppgjøret til våren. Forbundet ønsker direkte forhandlinger med Reiselivsbedriftenes Landsforening, for å kunne opprettholde krav som ikke ble innfridd i fjor.

–Vi sakter akterut når det gjelder lavtlønnproblematikken, det gjør at det blir viktig for oss å få forbundsvise oppgjør til våren, sier forbundsleder Jens Hoel.

De konkrete kravene som skal legges frem for arbeidsgiverne vil bli vedtatt i januar.

KK

Oljefondet vokser

Ved utgangen av første halvår i år passerte oljefondet 500 milliarder kroner. Bare siden nyttår har oljefondet vokst med 100 milliarder, viser beregninger NRK har foretatt.

Da oljefondet ble opprettet i 1996, var det tre milliarder kroner på den statlige kontoen.

NTB

Heis Tek – Organisasjonen

Av Rune Larsen

Heis Tek er en ”paraply-organisasjon” med HeisTek AS- Onarheim på ”toppen.”

Dette pga. at HeisTek AS Onarheim er den eneste som i sin tid ble godkjent av tidligere EI-tilsynet til å forestå nymontasje av heiser.

HeisTek i Onarheim har som hovedoppgave handel og import. Det vil si at det kun er Onarheim som ble kvalifisert til heisinstallatør, som etter Heismontørenes Fagforening's (senere omtalt som HMF) syn var en politisk styrt beslutning i sin tid. Altså skulle ansvarlig i Onarheim inneha alle elementene for å oppfylle krav til installatørkvalifikasjoner.

Alle daglige ledere i HeisTek'ene besitter styret i HeisTek AS-Onarheim. Styrets leder er daglig leder i HeisTek Tønsberg AS, Hans E. Eriksen. De øvrige Heis Tek AS, som beskrevet, har etter sigende, kun fått begrenset dispensasjon, hver for seg, til å utføre begrenset arbeid på heis, altså et begrenset virkeområde innenfor service og reparasjoner på heiser. Alle HeisTek'ene utfører arbeid langt utover de angivelige gitte begrensede dispensasjoner innenfor heisarbeid, og har fra etableringen gjort det i strid med angivelige dispensasjon.

Ufaglærte

Som beskrevet er HeisTek Tønsberg AS et eget selvstendig AS, med eget organisasjonsnr.

som utfører også nymontasje av heiser, uten ansatt heisinstallatør ihht. regelverket.

Utifra dette er det kun Onarheim som kan utføre nymontasje av heiser, men i HeisTek AS-Onarheim er det kun kontorpersonell/administrasjon ansatt. Ingen heismontører i fysisk ar-

beid med service, rep eller nymontasje ansatt på stedet.

Alle øvrige HeisTek'er monterer også nye heiser. HeisTek-Bergen AS virker også innenfor offshore, noe andre bedrifter i heisbransjen har støtt på store problemer med å videre engasjere seg i, med tanke på store økonomiske garantier ovenfor de operative petroleumsfirmaer og dokumentasjoner i hopetall og strenge sikkerhetskrav til materiell og utøvende montører.

Men nok en gang er vi tilbake til etableringen av HeisTek –systemet hvor EI-tilsynet gav godkjenninger for å drive med heis, - uten helhetlige kvalifikasjoner ”over en lav sko” kun med sterke politiske motiver og overså faglige bemerkninger totalt etter HMF's vurdering.

Det at alle HeisTek'ene er selvstendige AS'er med eget org.nr., må tilsi at hver av HeisTek'ene må ha kvalifisert installatør fast ansatt i hvert aksjeselskap, med de krav en installatør skal ha mht. utdanning, praksis, ansettelse og ansvarsforhold. Det er pr i dag omfattende bruk av ufaglært arbeidskraft til selvstendig arbeid på heis!

Så lenge bla. HeisTek Tønsberg AS ikke har ansatt ansvarlig godkjent heisinnstallatør i bedriften (aksjeselskapet), så kan de heller ikke utføre nymontasje av heiser. HeisTek Tønsberg AS kan således ikke ha ansvar for lærling i denne bedriften, dersom den noen gang har blitt godkjent som lærlingbedrift. Men lærling arbeider der pr i dag.

Fylkeskommunens fagopplæringsseksjon i Tønsberg er muntlig informert om forholdet.

Produkt og Elektrisitetstilsynet (senere omtalt som PE) er forelagt problemstillingen både angående godkjenning, eller ikke, som lærlingbedrift sett i sammenheng med ikke ansvarlig kvalifisert heisinstallatør fast ansatt i bedriften. Ansettelsesforholdene til de enkelte ansatte er belyst for PE, opplæringskontoret og

EL & IT-forbundet.

Permitteringer

Da det skulle gjennomføres permitteringer i HeisTek Tønsberg AS kom det fram flere momenter noen av de ansatte ikke var klar over.

HeisTek Tønsberg AS har tre organiserte og to uorganiserte. Av disse er det tre montører, en lærling og en hjelpearbeider. Utover dette er det daglig leder og kontoransatt.

Flere hadde ikke fått ansettelseskontrakter. Det var nytt for dem at de visseligen skulle ha ansettelsesforhold to steder i HeisTek-systemet. Siden det er organiserte ansatt i bedriften, så er heisoverenskomsten gjeldende. I heisoverenskomsten § 2 avsnitt C, står det nedfelt rullerende permittering ved lite arbeid.

Alle ansatte var enige om å gjennomføre dette, samt at ansienniteten følges ihht hovedavtalens § 8-1. Daglig leder avviste dette kategorisk, og det ble den 19.10.01 skrevet en uenighetsprotokoll av de ansatte som beskrev uenighet om praktisering/gjennomføring av overenskomstens § 2-C. Daglig leder nektet å undertegne denne, slik at EL & IT-forbundet ble koblet inn, med skriftlig å be om møte omhandlende brudd på gjeldende avtaleverk den 30.10.01.

Brudd på avtaleverket

Den 07.11.01 ble det avholdt møte i Tønsberg. HeisTek Tønsberg AS, EL & IT-forbundet, HMF-representant og den permitterte organiserte montør.

Under dette møtet ble det presisert og opplyst om overenskomsten § 2-C, Hovedavtalen spesielt § 8 i sin helhet med vekt på Kap. VIII med tilleggstekst, § 9 i sin helhet og Arbeidsmiljøloven (a.m.l.) Flere av vesentlige § i disse omfattende gjeldende avtaleverk var brutt, og dette

fortsettelse neste side

fortsettelse fra forrige side

ble sterkt understreket av El & IT-forbundets rep.

Videre under møtet ble det opplyst fra daglig leder i HeisTek Tønsberg AS, at kontoransatt skulle permitteres fra 12.11.01 for å spare penger. Ytterligere permittering av en ansatt til før jul.

Begrunnelsen for å iverksette den første permittering (organisert montør i HMF) var at vedkommende var bosatt i Drammen.

Hans E. Eriksen gav uttrykk for at målsettingen hadde vært å skaffe arbeid i Drammensområdet, slik at montøren som var bosatt der kunne "selv tjene til egen lønn" som det ble uttalt. Men ingen tiltak har vært iverksatt for å nå dette målet, kun å abonnere på lokal avis – Drammens Tidene.

Arbeidsmengden har for øvrig vært slik fordelt at storparten har foregått rundt Tønsberg område slik at montør bosatt i Drammen har jobbet der.

Flere av de øvrige HeisTek'ene har mer enn nok arbeid ifølge de kartlegginger HMF har utført siste uker, slik at permitteringer kunne vært unngått. Men når denne kartleggingen blir framlagt for HeisTek i Onarheim, hadde plutselig de enkelte HeisTek'ene ikke noe med hverandre å gjøre!?, men daglig leder i Onarheim Per T. Tveit bekrefter på forespørsel at de ansatte i "HeisTek-systemet" har to ansettelsesforhold – ett til Onarheim og ett til det enkelte beskrevne HeisTek AS. Nå har de plutselig noe med hverandre å gjøre!?

Det ble enighet på møtet i Tønsberg den 07.11.01 om å skrive en protokoll om gjennomføring av rullerende permittering ved HeisTek Tønsberg AS ihht overenskomsten

§ 2 – C og øvrige regelverk. Fristen for svar/undertegning var satt til onsdag 14.11.01.

I mellomtiden har HMF's samlede Landsråd og halvårsmøte blitt orientert om saken.

Nektet å undertegne

Daglig leder, Hans E. Eriksen nektet å undertegne protokollen, altså en unødvendig tilspissing av situasjonen. Dette har selvfølgelig ført til et økende fokus rundt HeisTek-organisasjonen og systemet, og det har kommet fram opplysninger på flere "driftsområder" som nå blir grundig undersøkt.

Ansvarlig installatør, ansettelsesforhold, lærlingens systematiske opplæring, konsekvenser av brudd på avtaleverk, informasjonsmøter med protokoller, retten til å bli opprettholdt som godkjent lærlingbedrift. PE har blitt oppfordret om innhenting av sakspapirer omhandlende HeisTek Trondheim AS angående godkjenning som lærlingbedrift som den ble fratatt etter anke til opplæringskontoret gjennom OREE .

Opprydding 1

Bør EL & IT-Forbundet: Vurdere / treffe tiltak ihht at bedriften i HeisTek Tønsberg AS ikke følger overenskomsten § 2-C. Videre at det ikke er avhølt møter med påfølgende protokoller med de ansatte om informasjon /drøftelse jmf. Hovedavtalens § 8 - til Kap. VIII til § 8-2 avsnitt to og tre. Se på benyttelsen av Hovedavtalens § 8-3 (kap. VIII) avsnitt 5 til anvendelse.

Brudd på Arbeidsmiljølovens § 55 C ang. manglende arbeidsavtaler for de ansatte. Ta kontakt med opplæringskontoret i Tønsberg for å sammen vurdere lærlingens opplæring, praktisk og teoretisk i HeisTek Tønsberg AS.

Det vil være vesentlig å se dette i sammenheng med heisbransjens etablerte opplæringscenter for lærlinger – OPPHEI – spesielt med fokus på den teoretiske opplæring.

Opprydding 2

Bør Produkt & Elektrisitetsilsynet: Gjennomgå de framlagte opplysninger om HeisTek-organisasjonen, ansvarlig installatør kun i HeisTek AS – Onarheim. Sjekke denne gitte

installatørgodkjenning av tidligere El-tilsynet opp mot reell krav til å kunne være berettiget installatør-godkjenning.

Innhente tidligere sakspapirer omhandlende HeisTek Trondheim AS som ble fratatt retten til å være godkjent lærlingbedrift etter anke til opplæringskontoret gjennom OREE. Videre at HeisTek'ene sender hjelpearbeidere opp til fagprøve, men dette har også blitt stoppet gjennom prøvenemnd.

Vurdere gjennom sine jurister, så lenge hver HeisTek er eget AS med eget selvstendig organisasjonsnr, at krav om fast ansatt i den enkelte selvstendige enhet kvalifisert installatør ihht forskriftene må komme til anvendelse. Vurdere det enkelte HeisTek ihht utførende arbeid på heis og ansvarsforhold, samt se nærmere på de angivelige gitte dispensasjon som ble gitt i sin tid omhandlende begrenset utføring av arbeid på heis opp imot det de faktisk utfører. Framlegge dokumentasjon.

Opprydding 3

Bør Arbeidstilsynet: Gjennomføre kontroll i HeisTek bedriftene ihht. Arbeidsmiljøloven § 52 for kontroll av bruk av overtidsarbeid i bedriftene. Stadfeste om der er verneombud med godkjente kurs ihht Arbeidsmiljøloven § 25 og § 29.

Opprydding 4

Bør Fylkeskommunen fagopplæringsseksjon – Tønsberg: Oppsøke lærlingen i HeisTek Tønsberg AS, med målsetting om å vurdere lærlingens opplæring i samarbeid med El & IT-Forbundet. Samt se på opplæringsrutinene både for lærlingen og hjelpearbeideren som skal avlegge fagprøve.

I skrivende stund har opplæringskontoret i Vestfold, sammen med lærlingen, hatt et møte med Heis Tek Tønsberg AS. Det som kom ut av dette møtet var at lærlingekontrakten ble opphevet pga utilfredsstillende opplæring.

Sikkerhetsalliansens første konferanse

Av Redaksjonen

Sikkerhetsalliansen avholdt en stor konferanse på Quality Hotell Mastemyr, den 24. og 25. oktober 2001.

Oljearbeidernes Felles-sammenslutning, Norsk Lokomotivmannsforbund, Elektropersonalets Forening i Norsk Jernbaneforbund og Heismontørenes Fagforening har siden i fjor hatt et tett samarbeid angående sikkerhet.

Grunnen til samarbeidet er den stadig økende frekvensen av arbeidsulykker innenfor alle disse fagområdene.

Dette samarbeidet har nå tatt sitt første skritt og avholdt den første konferansen om sikkerhet.

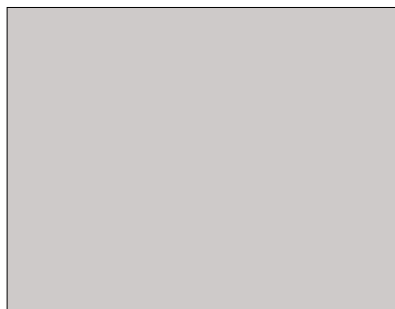
Engasjerende

Med et så viktig tema var det ikke noe problem å engasjere de 80 deltakerne. Det var mange gode forelesere som sørget for å holde debatten i gang blant publikum. Blant de inviterte foreleserne var Sverre Rød Larsen fra Arbeidsforskningsinstituttet, Helge Ryggvik fra TIK-senteret (Universitetet i Oslo), Grethe Myhre fra Havari-kommisjonen for sivil luftfart, Prof. Jan Hovden fra NTNU og Roy Erling Furre fra OFS. I tillegg til dette var Trine Lise Sundnes (LO) og Lisbeth Eliasson (YS) invitert til debatt.

Kontrollere seg selv

Helse- og sikkerhetsarbeidet i norsk arbeidsliv gjennomgår for tiden en stille, men dramatisk omlegging. Offentlig kontroll- og tilsynsorganer bygges ned i stadig flere bransjer og de uavhengige og ikke-kommersielle tilsynene trapper ned sin direkte kontroll med produkter, produksjons-systemer og arbeidsforhold.

I stedet legges det opp til at bedriftene i stadig større grad skal kontrollere seg selv. Resultatet er at helse- og sikkerhet omgjøres fra ramme-

Tor Andreas Moen - Initiativtager

betingelse til fleksibel, konkurranseutsatt kostnad. For arbeidstakere og brukere er denne markedsliberaliseringen livsfarlig. Ulykker og skader øker i omfang, ansvaret pulveriseres, og presset mot arbeidstakerne blir utålelig.

Fagbevegelsen krever :

- Gjenoppsett uavhengige offentlige kontrollorganer
- Gjeninnfør konkrete sikkerhetskrav og standarder i lover og forskrifter
- Ulykker og farlige hendelser skal etterforskes som åpne, offentlige granskninger
- Alle som utfører arbeid med sikkerhetsrisiko skal ha offentlig godkjent fagopplæring
- Flerfaglighet skal ikke baseres på svekkede krav innen hvert fagområde
- Bruk av fast ansatte i alle sikkerhetsfunksjoner

Videre utvikling

Konferansen på Mastemyr var meget vellykket og engasjerende. Dette var forhåpentligvis et skritt i riktig retning for å kunne holde den liberale holdningen til sikkerhet i tøylene. Deltakerne var skjønt enige i at det skulle jobbes knallhardt fremover for å få til dette og arbeidsgruppa i sikkerhetsalliansen vil arbeide videre med den konkrete utformingen av kravene. Neste konferanse i regi av sikkerhetsalliansen blir våren 2002.

Ovennevnte fagforeninger og organisasjoner oppfordrer alle deler av fag-

bevegelsen om å tilslutte seg arbeidet for å snu markedsliberaliseringen av helse- og sikkerhet i arbeidslivet.

Vi må for fremtiden sørge for at inntjening av kapital ikke overskygger viktigheten av at arbeidstaker overlever arbeidsdagen.

Et spark bak til alle arbeidsgivere som kalkulerer med ulykker i forhold til kostnader ved bedret sikkerhet..... SKJERPDERE!

Vil ta av oljefondet

Forsvarsminister Kristin Krohn Devold (H) vil ta av oljefondet for å kjøpe 60 nye kampfly til Norge, når F-16 flyene skal skiftes ut.

- Norge har jo midlene, og det er ikke noe stort problem å finansiere nye kampfly ved å ta pengene rett fra oljefondet og dermed unngå inflasjonsdrivende tiltak her hjemme, sier Kristin Krohn Devold.

Opprinnelig var det planlagt innkjøp av 48 nye kampfly.

NTB

Kommunene trenger milliardbeløp

Over 100 norske kommuner hadde i fjor underskudd på driften. Kommunenes Sentralforbund (KS) mener staten må bevilge 6 – 8 milliarder ekstra i år og neste år, for at kommunene skal kunne levere lovpålagte tjenester og komme seg ut av den økonomiske tvangstrøya.

KS arbeider seg fram til en slags felles elendighetsbeskrivelse med den avgåtte Stoltenberg-regjeringen, som var villig til å drøfte en opptrappingsplan.

NTB

Gøteborgaksjonen – politiet handlet feil

Av Redaksjonen

Politiet møter massiv kritikk for sin opptreden under Gøteborgaksjonene. Men påtalemyndighetene velger ikke å ta ut tiltale mot politimennene som skjøt med skarpt.

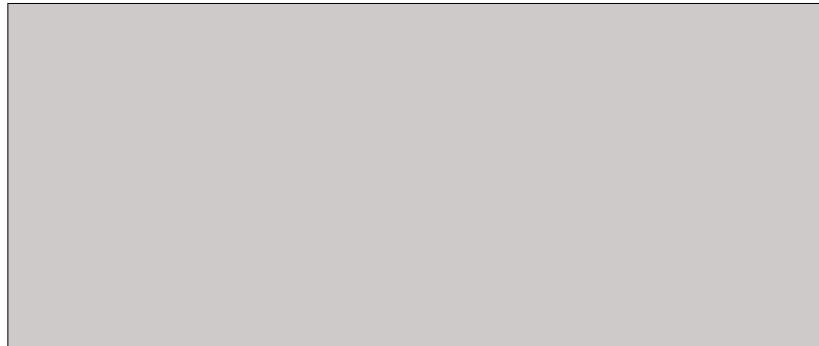
I begynnelsen av oktober kunne Sveriges Television bringe nye avsløringer om politiets opptreden under aksjonene i Gøteborg i juni. Dokumentarserien "Uppdrag Granskning" har gått gjennom all tilgjengelig dokumentasjon fra demonstrasjonene under EU-toppmøtet, og konkluderer med at politiets innsats var preget av utydelige ordre og svak ledelse.

Ingen ansvarlige

Sverige fremste ekspert på møte og demonstrasjonsrett, Thomas Bull, ved Uppsala universitet, går sterkt ut mot politiets oppførsel under aksjonen ved Schillerska gymnaset, hvor politimenn bevæpnet med automatvåpen ransaket lokalene på jakt etter to bevæpnede demonstranter. Da de ikke fant disse, fortsatte de aksjonene uten at det ble gitt ordre om det. Flere ungdommer ble arrestert og ble tvunget til å ligge med ansiktet ned mot den våte asfalten i flere timer.

Politiet gikk utover sine ordre, som var å hente ut to bevæpnede demonstranter. Det er svært uklart hva som lå til grunn for den videre behandlingen av ungdommene.

"Uppdrag Granskning" kunne fortelle at ingen vet hvem som var ansvarlig befal under aksjonen, og at det ikke finnes noen dokumentasjon på ordre eller beslutninger som lå til grunn for den.

Fra aksjonen i Gøteborg

Ulovlig inngripen

I "Uppdrag Granskning" kunne allmennheten for første gang høre politiets radiokommunikasjon under demonstrasjonen på Järntorget lørdag 16. juni, hvor demonstrantene samlet seg i protest mot politivolden etter skuddene dagen i før. Av denne framgår at politistyrken gikk mot ordre fra ledelsen, da de omringet og arresterte demonstrantene.

Det er sterk tvil til at det forelå grunn til å gripe inn i denne demonstrasjonen. Det påpekes at politiet skal oppleve ganske voldsomme forstyrrelser før de griper inn. Av det som foreligger av dokumentasjon, kan det ikke sees at politiet hadde rett til å oppløse demonstrasjonen. Demonstrantene forholdt seg rolige og sang sanger.

Ingen tiltale

Det ble senere klart at det ikke ville bli reist tiltale mot politiet som skjøt med skarpt på Vasaplassen under demonstrasjonene. De handlet i nødverge, mener påtalemyndighetene.

Ifølge Dagens Nyheter hevder statsadvokat Björn Ericson at det er gjort en grundig utredning, og at det ikke foreligger noen mistanke om lovbrudd. To politimenn skjøt en 19 åring, som lenge svevde mellom liv og død etter å ha mistet en nyre og milten.

19 åringen er nå tiltalt for voldelige opptøyer. Han risikerer en lengre fengselsstraff. Det menes at denne avgjørelsen vil svekke folks tillit til

både påtalemyndighet og politi, og det med rette. Det er en eksepsjonell hendelse i svensk politihistorie at en demonstrant skytes på denne måten. Av tv-bildene er det svært vanskelig å se at dette var en nødvergesituasjon. Det burde være i politiets interesse å få prøvet hendelsen for retten, slik at de eventuelt ved en domskjennelse kan fri seg fra alle mistanker som har oppstått. Slik kunne de hatt en mulighet til å gjenopprette den legitimiteten som har fått et knekk etter aksjonene.

Det fryktes nå at det kan oppstå en tydelig konflikt mellom demonstranter og politiet. Politiets oppgave er jo å ivareta demonstrasjonsretten, samt være upartiske og sørge for at det ikke blir kamper. Det har tydelig ikke skjedd under Gøteborgaksjonen, da politiet heller klarte å hisse opp til kamp.

Skandale

I skrivende stund har det kommet opplysninger om at et tv-program har dokumentert at påtalemyndigheten i rettsalen brukte en video fra demonstrasjonen i Gøteborg, der både lyd og bilde var manipulert. Denne videoen ble brukt i rettsaken mot 19 åringen.

Like før 19 åringen blir skutt ses det på filmen et raskt klipp med en masse maskerte demonstranter. Denne scenen er hentet fra et sted langt unna der skuddene falt. Opprinnelig stod

fortsettelse neste side

fortsettelse fra forrige side

19 åringen alene mot 5 politimenn, som hadde 50 politimenn like bak seg. Videoen fra påtalemyndigheten skaper et inntrykk av at situasjonen er langt mer voldelig.

I tillegg så kan det, i det 19 åringen løfter en brostein og går mot politiet (som svarer med en kule!), høres taktfaste rop som: Ein, schwei, drei – nazipolizei!. Inntrykket er et massivt angrep mot de 5 politimennene. Sannheten er at lyden er hentet fra et helt annet tidspunkt av demonstrasjonen og lagt oppå bildene av 19 åringen som blir skutt i magen.

Saken ruller videre. Vi får håpe at rettferdigheten seirer og at de skyldige blir dømt etter beviser som ikke er manipulert!.

Hull i loven berger direktoratet

Av Redaksjonen

Sjøfartsdirektoratet gjorde en elendig jobb og brøt en rekke med forskrifter da de godkjente "Sleipner". Likevel slipper de straff.

Riksadvokaten kan ikke se at det er grunnlag for å straffefølge Sjøfartsdirektoratet, rett og slett fordi lovverket fritar dem for straffeansvar.

Lista fra Riksadvokaten over feil Sjøfartsdirektoratet er skyldige i, er lang:

- De oppdaget ikke ulovlig plassering av nødkraftgeneratoren.
- De gjorde dårlig arbeid da evakueringsarrangementet var godkjent.
- Det var svak eller ingen kontroll på at mannskapet hadde fått den opplæringen de skulle.
- De nektet ikke fartøyet å seile,

selv om hardtværstest av flåten ikke var utført. Ga isteden en urealistisk fartsavgrensning på en meters signifikant bølgehøyde? En avgrensning som aldri var respektert.

Pliker, men ingen strafferisiko

Riksadvokat Tor-Aksel Busch mener det ikke er særlig tvil om at direktoratet brøt regelverket i den internasjonale HSC (High Speed Craft)-koden. Slike regelbrudd er straffbare.

De som kan straffes, er ifølge, forskriftene bare rederen, rederlaget, verftet eller båtføreren – ikke offentlig kontrollorgan som Sjøfartsdirektoratet, trass i at de er pålagt en rekke plikter i HSC-koden. Derfor finner Riksadvokaten at saken mot Sjøfartsdirektoratet må legges vekk som et "ikke straffbart forhold".

"Hvorvidt dette gir grunnlag for en regelendring er opp til andre å vurdere", konstaterer riksadvokat Tor-Aksel Busch.

Å krympe jorda til 100 mennesker

Dersom vi kunne krympe verdens befolkning til en bygd med nøyaktig 100 mennesker, og med alle eksisterende menneskelige raser i samme forhold, ville det sett ut noe som dette. Det ville være: 57 Asiater, 21 Europeere, 14 fra Vesten (både nord og sør) og 8 Afrikanere. 52 ville være kvinner, 48 ville være menn. 70 ville være ikke-hvite og 30 ville være hvite. 70 ville være ikke-kristne, 30 ville være kristne. 89 ville være heteroseksuelle og 11 ville være homoseksuelle. 6 mennesker ville ha 59% av hele verdens rikdom og alle 6 ville være fra USA. 80 ville bo under standard. 70 ville ikke kunne å lese (over 2 milliarder mennesker kan ikke lese). 50 ville være feilernærte. 1 ville være nær ved å dø,

1 ville være nær ved å bli født. 1 (ja, kun 1) ville være høyskoleutdannet. 1 ville eie en datamaskin. Når man ser på vår verden fra et slikt komprimert perspektiv, ser man tydelig trangten til aksept, forståelse og utdanning. Følgende er også noe å tenke på: Dersom du våknet opp denne morgenen med mer helse enn sykdom, er du mer velsignet enn den millionen som ikke vil overleve denne uken. Dersom du aldri har opplevd faren ved krig, ensomheten ved fangenskap, smerten ved tortur, gnagende sult, er du langt foran 500 millioner mennesker i verden. Dersom du kan være til stede på et kirkemøte uten å frykte for mobbing, arrestasjon, tortur, eller død, er

du mer velsignet enn tre milliarder mennesker i verden. Dersom du har mat i kjøleskapet, klær, et tak over hodet og et sted å sove, er du rikere enn 75% av denne verden. Dersom du har penger i banken, i lommeboka og reserve vekslpenger i en kopp et sted, er du blant de 8% av verdens mest velstående. Dersom foreldrene dine fortsatt er i live og fortsatt er gift, er du veldig sjelden, selv i USA og Canada.

Noen sa en gang: What goes around comes around... SÅ HUSK!! Arbeid som om du ikke trenger pengene. Elsk som om du aldri har blitt såret. Dans som om ingen ser. Syng som om noen ikke hører. Lev som om det er Himmelen på Jorden.

Markedet: Positiv prognose for byggesektoren - større aktivitet på ombygning

Av Vidar Nordbø

For næringsbygg - andre bygg enn boliger - økte tilgangen på nybygg med 18 prosent i 2. kvartal 2001 sammenlignet med 2. kvartal 2000. Verdien av bedriftenes beholdning av nybygg steg med 15 prosent i løpet av 2. kvartal i år. Bedriftenes beholdning av rehabiliteringsprosjekter holdt seg på samme nivå fra utgangen av 1. kvartal til utgangen av 2. kvartal i år.

Totalt for hele bygge- og anleggsvirksomheten økte verdien av bedriftenes ordrereserve med 7 prosent i løpet av 2. kvartal i år. Sammenlignet med utgangen av 2. kvartal i fjor steg verdien med 12 prosent.

Med slike nøkkeltall til grunn er det vanskelig å se grunn til å engste seg for mye for arbeidsmengden i den nære framtid. Men et langvarig fall i oljepris og fortsatt høyt rentenivå kan gi utslag i heisbransjen.

De fire store

Både Øystein Ueland, Otis, og Jan Lihagen, Thyssen, melder at oppdragsmengden fram til sommeren 2002 er god. Harald Torsøe, Schindler melder at nyanlegg og modernisering ligger noe under budsjett for 1. halvår neste år, dog med geografiske variasjoner som at Oslo og Trondheim vil ha overbelastning. På Kone selger Monospace - med varianter - som varmt hvetebrød. Det ser altså ut til at arbeidsmengden i de fire store er god stort sett over hele landet, langt inn i neste år.

Nyanlegg konjunkturfølsom

Nyanleggsektoren er konjunkturfølsom og viktig for bransjen. Med fallende oljepris, konkurser og nedbemanning i enkelte bransjer og fortsatt høyt rentenivå kan man anta at noen påtenkte forretningsbygg blir utsatt eller helt sløyfet. Men tregheten i byggeprosessen forsinker konjunktursvingningene med 1 - 2 år. Med andre ord vil høykonjunkturen i alle fall vare langt inn i år 2003, nesten uansett hva som skjer fra nå av.

Økt rehabilitering av boliger

Statistisk Sentralbyrås ordrestatistikk for bygge- og anleggsvirksomhet for 2. kvartal 2001 viser at tilgangen på nye rehabiliteringsprosjekter i boligsektoren steg kraftig i 2. kvartal i år - etter å ha ligget jevnt siden begynnelsen av 1999. Byggebransjens beholdning av boligrehabilitering økte med 23 prosent fra utgangen av 1. kvartal til utgangen av 2. kvartal i år.

Ordrereserve. Verdiindeks, etter prosjektgruppe. 1. kvartal 1992=100

	1998		1999				2000				2001		Prosentendring	
	3. kv.	4. kv.	1. kv.	2. kv.	3. kv.	4. kv.	1. kv.	2. kv.	3. kv.	4. kv.	1. kv.	2. kv.	Fra samme kvartal året før	Fra foregående kvartal
I alt	167	161	168	166	161	155	166	186	188	179	194	208	12	7
Bygg	229	233	253	258	266	268	288	323	328	323	346	367	14	6
Boligbygg	175	178	232	234	267	274	302	350	359	347	390	386	10	-1
Nybygg	170	170	221	230	263	270	309	362	380	358	405	389	7	-4
Rehabilitering	182	200	271	247	266	271	238	255	236	255	283	348	36	23
Andre bygg	259	264	266	271	266	266	282	307	313	307	319	357	16	12
Nybygg	263	265	274	282	279	285	296	329	334	323	337	388	18	15
Rehabilitering*	238	246	223	216	203	187	216	218	225	235	235	235	8	0
Anlegg	113	100	97	91	75	60	60	68	65	57	64	70	3	9

* Rehabilitering omfatter utbedring, ombygging, reparasjon og vedlikehold.

fortsettelse neste side

fortsettelse fra forrige side

Ordrereserve, etter varighet, prosjektgruppe og distrikt. 2. kvartal 2001. I Prosent

	Bygg	
	Ventes utført innen 12 mnd.	Ventes utført etter 12 mnd.
I alt	84	16
Oslo, Akershus og Østfold	83	17
Hedmark og Oppland	96	4
Telemark, Vestfold og Buskerud	91	9
Aust-Agder og Vest-Agder	85	15
Rogaland	89	11
Hordaland og Sogn og Fjordane	89	11
Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag	76	24
Nordland, Troms og Finnmark	80	20

Krafttak på eldre heiser?

Dette skulle tilsi en tilsvarende økning i etterspørsel etter ombygning og rehabilitering av eldre heiser. Dette store urealiserte potensialet ble avdekket på midten av 90-tallet, da foreningas medlemmer ble mobilisert i jobbskaping. Hvor mange jobber som faktisk ble skapt under denne perioden kjenner vi ikke til, men heisbransjen slapp forholdsvis lett fra de verste årene. Det er gått ca. 10 år siden den gang, og den del av heismassen som nå er moden for modernisering må være større enn den gang. Mye tyder på at bransjen har mer enn nok å gjøre i årevis framover uten å bruke nevneverdige midler på markedsføring, jobbhenting etc.

Mange heiser er i en slik forfatning at midler til rehabilitering er sårt tiltrengt. Som nevnt i forrige nummer av Heis-

montøren er det ingen datostempling på heiser. Enkelte heiser får de gå til de bokstavelig talt detter fra hverandre. Både montører og andre yrkesgrupper i bransjen må bli flinkere til å stanse anlegg før forfallet når et nivå som skaper risiko for personskaade. Anleggseier må gjøres oppmerksom på forholdet, men enkelte later til å skyve problemet foran seg og heller tegne servicekontrakt med annet firma når det blir for mye «mas» om utbedring. Her må hele bransjen ta ansvar! En noe innskjerpet holdning fra heismontører som går fast på service vil høyne sikkerheten. Om du loggfører anleggets tilstand – med eksakt angivelse av anleggsdeler som skaper sikkerhetsrisiko, vil heiskontrollen ved neste sikkerhetskontroll lettere kunne følge opp.

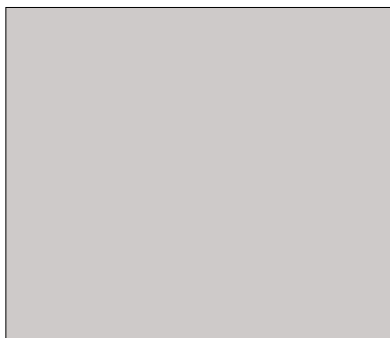
Lærlinger og hjelpere

Når du er ferdig med prøven og har fått fagbrev som heismontør, skal du melde dette inn til Heismontørenes fagforening. Dette fordi vi skal kunne oppdatere våre arkiver.

Sykehuset i Miraj

Av Geir E. Løkke

Som dere sikkert husker, så bevilget halvårsmøtet i 2000 kr. 10.000,- til drift av et sykehusprosjekt i Miraj. På halvårsmøtet i år bevilget vi kr. 15.000,-.

En liten krabat får poliosprøyte

Etter siste bevilgning fikk vi følgende takkebrev fra Afghanistankomiteen: Hjertelig takk for deres sjenerøse bidrag til vårt arbeid atter igjen. Det er fantastisk å ha noen som støtter oss både i disse tider og som også har støttet oss i tider da Afghanistan ikke var så høyt på dagsordenen. Vi setter stor pris på dette. Skriver Ingrid Iversen fra Afghanistankomiteen.

Et standhaftig sykehus

Miraj sykehuset brukes av flere tusen kvinner midt i Talibanland og har 9 kvinnelige ansatte. Sykehuset hadde i 2000 over 46 000 pasienter. Disse representerer ikke bare begge kjønn, men også alle etniske grupperinger i dette distriktet. Sykehuset er velfungerende og har en stab som blir gradvis mer selvstendig og mindre avhengig av veiledning utenfra. I løpet av de siste 11 årene har Miraj sykehuset vokst fra å være et lite sykehus til et fullverdig kirurgisk sykehus med de fleste tilbudene innen primærhelsetjenesten. Penger til driften trenger de fortsatt.

Dette er sykehuset selv talibanmyndighetene liker, men penger til driften har de ikke kommet med ennå. Sykehuset kan klassifiseres som en lokal partnerorganisasjon, og målet er at sykehuset bli integrert i det offentlige helsevesen i Afghanistan når situasjonen har endret seg til det bedre i landet.

I dag er det 54 ansatte ved sykehuset. Kvinnelig helsepersonell er vanskelig å finne i Afghanistan, men de finnes på Miraj sykehuset. Ledelsen

på sykehuset vil i løpet av dette året ansette flere kvinner. I Afghanistan hvor restriksjoner på kvinner er store, er et sykehus hvor kvinner kan bli behandlet av kvalifisert kvinnelig personell, en nødvendighet. Sykehusdriften i Miraj strekker seg langt utover vanlig sykehusdrift. Apoteket på sykehuset selger billige medisiner, medisiner blir også gitt bort gratis til de som ikke kan betale for seg. Takket være vaksinasjonsprogrammet som er et samarbeid med WHO og UNICEF ble 13083 vaksinert i fjor. Ernæringsprogrammet har som hovedoppgave å følge opp de under- og feilernærte barna som kommer på sykehuset. Her blir mødrene lært opp i hygiene og ernæringslære. Mødrene lærer opp til å tiltrede diettmat av lokale ingredienser til under- og feilernærte barn. Sykehuset har nå fått et bakeri som forsyner sykehuset med brød. Lokalbefolkningen har i samarbeid med de ansatte gravd to nye brønner til sykehuset og nye senger har blitt anskaffet av lokale myndigheter.

Bombing-for-fred-aksjon

I forbindelse med USAs "Bombing-for-fred-aksjon" fikk vi av Afghanistankomiteen denne situasjonsrapporten fra sykehuset i Miraj: Arbeidet på Miraj fortsetter nesten som normalt. Det unormale er at det er blitt større søkning til sykehuset fordi endel andre helsetilbud i området er nesten stengt. Sykehuset i Ghazhni by er nesten stengt på grunn

av mangel på forsyninger og avhengigheten av WHO, MSF og UNICEF. Noen kvinnelige helsearbeidere er også evakuert fra byen. Ellers er aktiviteten i byen som før men prisene i basarene (markedet) er doblet, så det gjør det vanskelig for fattige. Våre klinikker er åpne og både til de og sykehuset fikk vi inn forsyninger før grensen stengte. På grunn av den store pågangen må noen pasienter avvises som sykehuset normalt kunne tatt seg av. Det arbeides med å skaffe nye forsyninger og det er søkt om midler til å dele ut kosttilskudd i form av B5 kjeks fra klinikken. Det drives allerede utdeling av morsmelk erstatning til underernærte spedbarn. Vi har heldigvis dyktige afghanske leger og selv under normale forhold kommer pasientene langveis fra for å bli behandlet.

Fra den Pakistanske grensen er det 2 dags reise med bil, og på den strekningen er det ingen andre sykehus som operer kvinner. Nå som sykehuset i Ghazni by ikke fungerer, er det en dagsreise i andre retninger også til neste sykehus.

Jeg overvar flere operasjoner på sykehuset i våres, og kirurgen var veldig dyktig. Selv om det blir drevet under kummerlige forhold med strøm fra generator og vedfyring i operasjons salen så jeg ingen pasienter som fikk sårinfeksjoner etter at de var operert. Det ble innført HIV-forebyggende tiltak, dvs. at ingen som hadde arbeidet i utlandet eller kom fra utlandet skulle kunne gi blod. I Afghanistan er det nesten ikke HIV, men det finnes endel i resten av Asia. Det finnes ikke mulighet for å teste blod som blir gitt for annet enn malaria.

Maten ved sykehuset var god men bestod stort sett av bønner og brød. Kostnadene ved sykehuset kommer til å gå opp som en følge av at maten

fortsettelse neste side

fortsettelse fra forrige side

er blitt dobbel så dyr.

Sånn som jeg kjenner sykehuset har de ansatte en enorm stå-på vilje og greier å lirke inn ekstra pasienter der det virker helt fullt, så jeg er sikker på at de i dagens situasjon greier og hjelpe mange.

Sykehuset ligger litt for seg selv i nærheten av en liten landsby så det burde være trygt for eventuelle bomber, og etter meldingene vi har fått er det få som flykter fra Ghazni. Problemet er vel heller at det regnes som et trygt område å flykte til.

Radioene er plumbert av Taliban, og bilene beslaglagt, men arbeidet fortsetter og ikke noe av vårt utstyr er ødelagt eller stjålet. Ingen av de ansatte er blitt utsatt for overgrep eller trusler heller. Vi har kurérer så vi får ut nyheter og alle våre ansatte er ved godt mot og fortsetter arbeidet. Forteller Britt Kejo fra Afghanistankomiteen i Norge.

Ulykke i Fredrikstad

Av Vidar Nordbø

33 år gammel kvinne falt 6 meter i heissjakt.

Aftenposten og Fredrikstads Blad meldte om en ulykke i en heis fredag den 16. november. Ulykken fant sted ombord i båten «M/S Tananger» på Øra. «M/S Tananger» anløper Nor-Cargo på fast rute. Kvinnen var på jobben sin på Nor-Cargo da ulykken skjedde. Hun gikk til sideporten og slo av en prat med de ansatte da uheldet var ute. Hun sto i sideporten da trucken traff henne, og falt hodestups ned den seks meter dype sjakten - en heissjakt for pallegods ombord. Kvinnen er operert for skade i kjeve og kne, og prognosene er gode.

Regelverk om bord

Roar Østbye forteller at Sjøfartsdirektoratet med grunnlag i maskindirektivet har iverksatt årlig periodisk sikkerhetskontroll av heiser ombord i skip som ferdes langs kysten, samt kontroll av nyanlegg. NHK utfører noe av denne kontrollen. I praksis følges NS / ISO 83-83 og EN 81-1 og -2 fra 1987.

Farlige innretninger

I skrivende stund er det ikke mulig å innhente mer eksakte opplysninger om årsaken til ulykken. Antagelig er «heisen» ikke en heis, men en slags løfteinnretning, et produkt av type «bedriftsintern» løfteinnretning, der sikkerheten er veldig personavhengig (stort innslag av manuelle kontrollrutiner ved betjening). Heldigvis er slike produkter for lengst blitt drevet vekk fra de fleste av landets bedrifter – blant annet takket være foreningas demonstrasjoner og kamp mot disse farlige innretninger gjennom flere tiår. Men fortsatt finnes enkeltanlegg også på land, som klart må anses som farlige for publikum og personell. Vi håper ulykken ombord i M/S Tananger får Sjøfartsdirektoratet til å ta et krafttak for sikkerheten ombord.

Leserinnlegg

Fra Finn Strøm/Siv.ing. Finn Strøm a.s. Til «Heismontøren».

Vi leser med interesse hva som skrives i «Heismontøren». Faglig sett er vi på linje med heismontørene, politisk sett står vi langt fra hverandre, spesielt hva privatisering angår. Vårt firma har arbeidet med heiser siden 1968, og vi mener selv at vi i alle år har hatt et godt forhold til den enkelte heismontør. Vi har alltid akseptert heismontørens faglige dyktighet, da heismontasje er et fag som krever høy kompetanse.

Når det imidlertid gjelder heiskontrollen er vi uenige, et spørsmål hvor vi faglig sett aldri har forstått heismontørens motstand er: Under forutsetning av at en kvalifisert og kompetent person kontrollere en heis, hva er da den faglige forskjellen om denne kontrolløren kommer fra NHK eller et privat firma?

Det stilles strenge krav til godkjenning av en slik kontrollør, bl.a. godkjenning fra «Kontrollrådet for heis». Når en heiskontrollør påpeker en mangel ved en heis, er det jo ikke heiskontrolløren som skal feilsøke og rette feilen, dette overlates til en heismontør. Vi kan derfor vanskelig se at dette skal stride mot heismontørens faglig rettigheter.

Til «Heismontørens» orientering kan vi få meddele følgende:

Firmaet Siv.ing. Finn Strøm a.s har følgende godkjenninger/arbeidsområder:

* Utpekt Teknisk Kontrollorgan (TKO) for heiser i henhold til Heis-

fortsettelse side 17

Gardermoen - Ufaglært personell i arbeid på heis

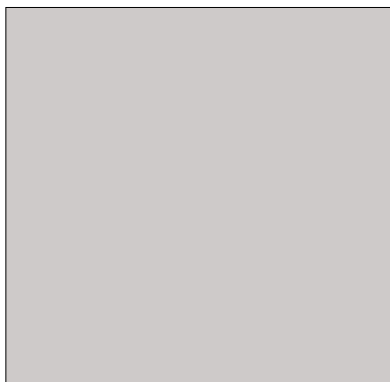
Av Redaksjonen

På tårnheisen på Oslo Lufthavn Gardermoen, er det maskinrom nede og skivebjelker i sjakttoppen. Disse skivebjelkene sitter høyt over øverste etasje og er umulig å nå ifra stoltaket. Derfor ble det planlagt å montere en fast inspeksjonsplattform over øverste etasje, slik at disse kunne nås av servicepersonell.

Her kan dere se hva som skjer når man slipper ufaglærte inn på heisen for å gjøre en jobb. Oslo Lufthavn, OSL, skulle spare penger og sa nei til at vi skulle assistere dem under arbeidet med å montere inspeksjonsplattform i sjakttoppen, de ville utføre jobben selv. For å få til dette, monterte de en midlertidig plattform med våre stillasjeknektet ca. 1 meter over øverste dør. Ved avsluttende arbeidsdag, på kvelden, hadde de vurdert at den provisoriske plattformen kunne stå, da det var god klaring over stoltaket. De satte i gang heisen og kjørte ned til 1. etasje og dro fra plassen, for å fortsette arbeidet dagen etter.

Tidlig dagen etter kom det en elektriker fra Sønnico for å jobbe på en tavle i kjelleren. Han gikk trappa ned den ene etasjen og utførte jobben sin. Når han blid og fornøyd var ferdig, skulle han ta en tur i toppen for å se på utsikten og det fine været, noe vi alle forøvrig gjør når vi har vært her på jobb.

Han trykker heisen til seg i nederste etasje og går inn. Dette er første gangen heisen går til kjelleren, etter at arbeidet med plattformen startet, og alle som kjenner en wireheis vet at det er noe som henger i andre enden, nemlig motvekta. Denne kommer da til sin

Bilde fra ulykken på Gardermoen

øverste stilling, som er høyere en 1 meter over øverste dør, og løfter opp den ene 2"6" planken. Denne, sammen med to planker til som ligger oppå, begynner sin ville ferd nedover i sjakta, som er 90 meter fra bunn til topp. Heisen starter oppover, med den blide elektriker, som syntes han hørte noen «subbelyder» i sjakta. Da han passerer tredje stopp øker lydene voldsomt og det begynner å «drysse» glassbiter foran glasset i heisstolen. Da han kommer på høyde med fjerde stopp kommer det et voldsomt smell fra heistaket og heisen stopper med ett brak.

Da Reber Schindlers personell på Gardermoen ankommer "arenaen" foran tårnet, er det en haug med brannmenn, politimenn, ambulanspersonell som løper i ring rundt hverandre, sammen med ledelsen i OSL, i et fullstendig kaos.

Status ble:

- 4 glass knust i sjakta, hvor det høyeste er 70 meter over bakken (blir spennende å se hvordan de skal få byttet dette uten heis).
- 5 biler fikk knust panser og tak på sine biler
- På heisen er det minimale skader, ved første øyekast ser det ut til at kun tacosnor har røket og at det blir en voldsom jobb med å få fjernet glassbiter fra sjakt og stol.
- Og utrolig nok ingen personskader!

Dyr lærepenge

Her er nok et eksempel på hva som kan skje når ufaglært personell skal utføre fagmessig arbeid. Vi må for fremtiden være flinkere til å få kundene til å skjønne at det faktisk ikke er pengene som skal avgjøre hvem som skal utføre arbeidet, men kvalifikasjonene. Dette ble en meget dyr lærepenge for OSL, noe de forhåpentligvis vil ta lærdom av.

fortsettelse fra side 16

direktivet.

* Oddbjørn Håkonsen, ansatt i Siv.ing. Finn Strøm, er personlig godkjent i «Kontrollrådet for heis», som...

- Akkreditert inspeksjonsorgan. Akkreditert av Norsk Akkreditering for kontroll av heiser.

* Godkjent av oljeselskapene for kontroll og sertifisering av heiser off-shore - bl.a. for flytende innretninger. (Oljeselskapene stiller strengere krav til driftssikkerheten av heiser off-shore enn det som er vanlig on-shore).

* Utpekt Teknisk Kontrollorgan i henhold til Maskindirektivet for kontroll av maskiner.

* Godkjennelse som «Sakkyndig virksomhet» - Forskrift til arbeidsmiljøloven - Best. nr. 555 - «Bruk av arbeidsutstyr», § 58.

Drammen, den 22.11.01

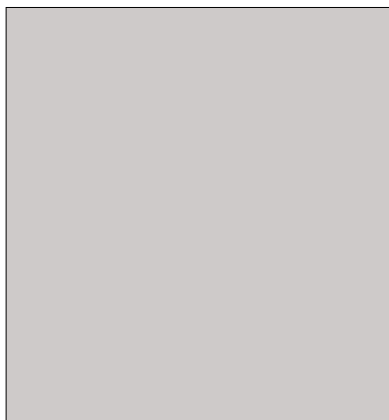
Finn Strøm

Bruk av håndholdt PC vokser

Av Vidar Nordbø

I en ny forskningsrapport anslår Aberdeen Group at det globale marked for håndholdte PCer (PDA) vil nå 6,6 milliarder amerikanske dollar i 2005 med omkring 39 million solgte enheter. Det påstås også at blant de 1000 største konsernene – den såkalte "Fortunes 1000" -liste – har hele 84 % valgt Palm OS (OS = operativsystem) som sin konsernstandard.

Nye PDA modeller lanseres i raskt tempo – samtidig som programvare tilpasses synkronisering av data som regneark, databaser, adresse- og avtalebøker på tvers av plattformer. Det er heldigvis lenge siden man måtte være gift med Microsoft for å få fram saker på skjermen. PDA **vil komme for fullt** som verktøy på jobben – men først etter at en del gjenstående problemer er løst. Ett av problemene er de mange dingser vi allerede har å bære/passe på. Helst skulle man hatt en kombinert telefon & bærbar PC. Neste generasjon PDA vil trolig løse dette, og skape kompromisser ut fra hensyn til formfaktor og funksjonalitet. Mobilen skal helst være liten, lyse opp en klar skjerm i mørket og kunne betjenes med en hånd. PDAen skal helst ha større skjerm, farger og betjenes med to hender (en til å holde, en til å peke/klikke med). Som du kanskje har lagt merke til er det allerede begynt å spire antenner ut av håndholdte PCer og gro dataskjermer opp av enkelte mobiltelefoner. Men så langt har ingen produsenter klart å komme opp med en fullgod løsning.

Håndholdt PC

Sensitiv informasjon

Et annet alvorlig problem er beskyttelse mot spredning av sensitiv informasjon utenfor bedriften. Det vil derfor trolig lages strenge regler for hva man får lov til å legge inn på en PDA, som jo skal kunne tas med utenfor bedriftens lokaler, med tilhørende brukeravtale for ansvarsfastsettelse. For å slippe unna dette problemet, kan bedriften i stedet velge å settes sperre for brukerens utnyttelse av maskinen. Maskinen vil kunne låses mot all annen bruk enn det bedriften har bestemt. Sperring av maskinen kan skje ved at programvare og data kun kan legges inn gjennom bedriftens system (for eksempel trådløst gjennom GSM/GPRS).

Overvåking

Et tredje problem – sett fra brukersynspunkt – er av de verst tenkelige: Konsernene har i sin iver etter å utnytte teknologien fratatt de ansattes representanter reell innflytelse i utviklingsarbeidet. Dermed har ledelsen – helt i tråd med tidligere praksis – fokusert på "smarte" løsninger som kan øke bedriftens inntjening og redusere kostnader. Denne praksisen kan lett bli en kilde til stor motstand. Ferske eksempler både fra inn- og utland viser gang på gang at enkeltindivider **faktisk blir overvåket** ved innføring av ny teknologi som kan spore ansattes bevegelser. I enkelte

tilfeller har dette ført til rettssaker (England), i andre tilfeller til tap av lønn (Finland). Dette er fagforeningen og klubbene klar over, og tar jeg ikke mye feil så kommer de neppe til å tillate at håndholdte PCer innføres som "stemplingsklokke" eller andre former for overvåkning her i landet. PDA og bærbar PCer har allerede vært i bruk i Schindler, Otis, Kone etc. i flere land (England, Finland, Sverige, Holland, USA etc.) i mange år. Temaet er stadig oppe til diskusjon i Lift Group, der det jobbes fram en felles holdning på tvers av landegrensene. Montørklubben ved Kone har også diskutert

Læringsamling på Sørmarka

Av Lasse Pettersen
(Lærlingansvarlig)

Årets læringsamling ble holdt på Sørmarka LO kurs og konferansesenter i Oslo. Det var nøye planlagt med en 40 seters buss som skulle plukke opp så godt som samtlige lærlinger på sentralbanestasjon.

Bussens avgang var opplyst til å være kl. 11.00, da tiden nærmet seg avreise antok vi at vi hadde samlet de som skulle benytte seg av busstilbudet. Så da samtlige oppmøtte lærlinger stiger på bussen, finner vi fort ut at bussbestillingen kanskje ikke hadde vært nødvendig. Vi hadde nemlig fylt opp en 40 seters buss med så mange som fem oppmøtte lærlinger.

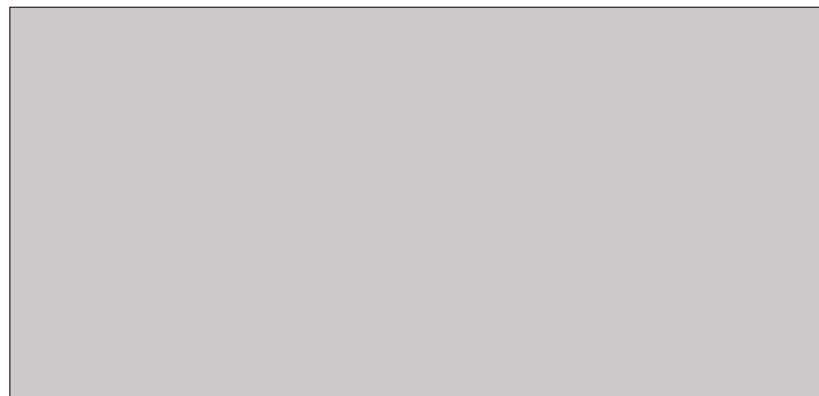
Mange møtte opp

Da vi ankom Sørmarka var det langt flere lærlinger som hadde benyttet seg av annen reiseform, så den samlede flokken lærlinger vokste seg større og større til lenger vi kom ut på dagen. Da flokken tilslutt stoppet å vokse, hadde vi kommet opp i et antall av 35 oppegående lærlinger, fullt innstilt på å suge til seg all den informasjon som skulle bli presentert.

Av de tidligst oppmøtte var lederne for helgen, Geir Eigil Løkke (Studieleder), Espen Milli (Lærlingansvarlig) og Kim Bakkerud (Lærlingtillitsvalgt/Lærlingrepresentant), som fort fant ut at vi ikke var ventet før tre timer senere. Men som ledere tok de ansvar og ordnet fort et rom vi kunne benytte i mellomtiden.

Variert innhold

Vi fikk utdelt et program over helgens innslag og aktiviteter, mens vi ventet på lunsjen. Over helgen fikk vi flere interessante forelesere med forskjellige temaer, noen av disse var:

Fra læringsamlinga på Sørmarka

- Robert Ellingsen (Lederen i HMF), som hadde om foreningen.
- Vi fikk besøk av Roar Enerly, som snakket litt om verneombud og verneombudets arbeid.
- Tor Sundby (Bergens store mann) hadde et innslag om avdelingsarbeid.
- Terje Skog (EL&IT Forbundet) snakket om distriktene.
- Per Arne Jensen Salo (Petter“n) fortalte oss om klubbledelse.
- Espen Milli og Kim Bakkerud tok også en halvtime til å snakke om, og svare på spørsmål om prøveanlegg.
- Faglig kamp var også ett av innslagene.

Vi fikk også forelesere som hadde innslag som ikke var faglig relatert, som:

- Vi fikk et innslag som handlet om velferdsstaten, av Tron Øgrim.
- Boye Ulman var innom og fortalte om begge sider ved Afghanistan, og krigen som foregår der.
- Vi hadde også ett meget interessant innslag fra Aslak Sira Myhre (Leder i RV) som handlet om rasisme.

Forøvrig kan det jo også nevnes:

- På søndagen gikk Kim Bakkerud ut som lærlingtillitsvalgt, grunnet sin korte tid igjen som lærling. Lasse Pettersen ble da valgt inn som ny lærlingtillitsvalgt, og Marius Frang ble valgt til hans vara.

Trivelig besøk

Om vi ser bort i fra det faglige og det teoretiske i helgen, så er det ingen grunn til å si noe annet om de som hadde ansvaret for dette, enn at de var godt forberedte og gjorde en god jobb.

Geir, Espen og Kim gjorde en god jobb her, de greide å holde gruppen så godt som samlet hele helgen. Vi ble fort kjent med hverandre alle sammen.

En av lederne for helgen hadde gjort en ekstra innsats for guttene i læringsamlingen, Geir hadde av egen fri vilje pratet med noen jenter, som positivt overrasket oss på lørdagskvelden med sitt nærvære.

Alt i alt kan jeg vel si på vegne av alle lærlingene at helgens samling var suksessfull.

fortsettelse fra side 2

et hett tema i vår og sommer. Det endte imidlertid med at departementet besluttet å opprettholde den ordningen som ble innført i 1987. At denne politiske beslutningen ble tatt etter blant annet fokusering og kamp fra HMF er vel ikke en overdrivelse, men kampen vi førte var i alle fall innenfor de rammer som demokratiet er basert på. At dette er vanskelig å svelge for enkelte markedsliberalister er vel ikke overraskende, men dersom politiske beslutninger skal overprøves i retten er vi på ville veier.

Rettsaken var på mange måter interessant da det etter undertegnede oppfatning kom frem at flere av HMF's innvendinger mot konkurranseutsetting viste seg å være korrekte.

Det ble blant annet hevdet fra Finn Strøm at dagens pris på kontroll, som ligger i overkant av kr. 3000,-, var urimelig høy. Selv hevdet han å kunne utføre denne kontrollen for rundt kr. 1000,- og enda ha god fortjeneste. NHK's og kommunenes takster er basert på non-profit. Hvordan Finn Strøm da skal kunne foreta samme kontroll til under en tredjedel av prisen uten at dette får konsekvenser for innholdet og sikkerheten skulle vært interessant å vite.

Saksøker kom i sitt vitnemål med flere oppsiktsvekkende uttalelser. Blant annet ble det hevdet at "for Finn Strøm er heis pr. definisjon en maskin".

Hvordan denne uttalelsen skal tolkes, sett i sammenheng med blant annet heisdirektivet og el-forskriftene, kan man jo gjøre seg noen interessante tanker om.

Det vi opplevde i retten har i alle fall styrket undertegnede tro på at "en fornuftig bruk av samfunnets ressurser" ikke er å

konkurranseutsette uheldige kontrollordninger som fungerer godt sikkerhetsmessig, faglig og økonomisk.

Det er i skrivende stund ikke falt noen dom i saken. Det blir derfor spennende å se om denne saken åpner praksis for at politiske beslutninger skal overprøves og avgjøres i rettssystemet.

Jeg vil avslutningsvis få ønske alle en fredfylt og god jul med moderat strekk av bukskinnet.

Robert Ellingsen

Feil påstander fra Finn Strøm under rettsaken mot Staten

Rettsforhandlingene i rettsaken Finn Strøm mot Staten er nå ferdig og tatt opp til doms, men avgjørelsen er i skrivende stund ikke falt.

Under sitt vitneavhør hevdet Finn Strøm at "heis er pr. definisjon for oss er en maskin"! Dette er ikke bare en merkelig påstand, men direkte feil. I følge Plan og bygningsloven er heis en teknisk installasjon i et bygg, og i følge Produkt og Elektrisitetstilsynet en elektrisk installasjon i et bygg. HMF har derfor stilt spørsmål ved Finn Strøm as sin formelle kompetanse på det elektriske. Til slutt vil vi gjerne minne Finn Strøm på at heis ikke ligger under maskindirektivet, men under personheisdirektivet.

Den andre påstanden kom fra Finn Strøm sin advokat, som hevdet at å utføre periodisk driftskontroll er enklere å utføre enn føremarkedskontroll på nye heiser! Vi vil hevde at dette er en påstand som totalt mangler faglig hold. Tvert om vil vi med lang praksis på heis hevde at det er kontroll med gamle heiser som "krever sin mann".

Den tredje påstanden som vi vil tilbakevise er Finn Strøm sin påstand om at kontroll i offshore er mer kompleks enn på land. Riktig nok er kravet til elektrisk utførelse strengere, men eller er de sånn noenlunde like. Men igjen ser vi at kravet til elektrisk kompetanse må være god ved prosjektering, utførelse og kontroll av heiser.

Tor Sundby.

CE-merking

Av Svein Try, Overingeniør, Norsk
Akkreditering

Innføring av en rekke EU-direktiver er en utfordring for både industrien og norske forbrukere. Direktivene stiller krav til produkter som skal markedsføres innenfor EØS-området, og til CE-merking. CE-merket skal bety at produktet møter fastsatte minimumskrav til helse, miljø og sikkerhet og er en forutsetning for markedsadgang.

Produsenten er ansvarlig for å møte kravene dersom de ønsker adgang til markedet, men de må i en del tilfeller få produktene vurdert av en uavhengig tredjepart - et teknisk kontrollorgan - for å kunne framlegge tilstrekkelig bevis på samsvar med direktivet. I den forbindelse er det viktig at forbrukerne får tillit til det arbeidet et teknisk kontrollorgan utfører. Akkreditering er en måte et teknisk kontrollorgan kan dokumentere at de er funnet tilliten verdig. I Norge ligger akkreditering under Justervesenet i avdelingen som heter Norsk Akkreditering. Med den tyngden akkreditering har oppnådd i Europa, vil det uten tvil være en fordel å kunne dokumentere kompetanse, uavhengighet og reviderbare systemer gjennom bruk av akkreditering.

Hva er CE merket?

CE er et myndighetsmerke som indikerer at et produkt møter fastsatte minimumskrav til helse, sikkerhet og miljø. Men det betyr ikke at produktet tilfredsstillende alle forbrukeres forventninger til bruken av produktet. Kostnad i forhold til nytte må den som kjøper vurdere selv, men de bør ha visshet om at f.eks. leketøy som er CE mer-

ket ikke skal skade barna våre ved normal lek.

I følge produktansvarslovgivningen er det produsenten som er ansvarlig for at produktet ikke er helsefarlig, skader brukeren eller forsøpler miljøet. Det kan være at produsenten ligger utenfor Europa og da er det importøren til EØS-området som skal ta ansvaret for at CE merket er gyldig og at produktet tilfredsstillende norske krav.

Hva betyr det at noe er CE merket?

Det skal bety at det er trygt å bruke produkter som er CE merket. Det er selvfølgelig avhengig av at produsenten følger de EU Direktivene som gjelder og at kontrollsystemene fungerer. Vi har dessverre ikke kommet dit at bedrifter som leverer og importerer relativt enkle produkter har en kvalitetsstyring som sørger for 0 feil. Vi får håpe at det er tilfelle for medisinsk utstyr og utstyr som sørger for at fly lander trygt på våre flyplasser, men det er et stykke igjen før det er tilfelle for enkle produkter som leketøy eller stikkontakter.

Det er derfor viktig at norske tilsynsmyndigheter har markedskontroll, slik at useriøse aktører fjernes fra det norske markedet. Dette er for enkelte tilsynsorgan en ny rolle som det vil ta litt tid å utvikle, og oppgavene er mildt sagt formidable for et "lite" land som Norge.

Det er også viktig at bedriftene har sertifiserte kvalitetssystem, at sertifiseringsorganene overvåkes av et akkrediteringsorgan og at vi får tilsvarende opplegg i de landene vi handler med slik at produsenten kan levere sikre produkter. CE –merket betyr egentlig ikke mye dersom bedriften ikke har kontroll på sin produksjon.

Hvem har ansvaret?

Produsenten og importøren har ansvaret for helse, miljø og sikkerheten for produkter. De har selvfølgelig også ansvar for å holde hva de lover og

kvaliteten på produktet. Dette kan også bli bedret på en systematisk måte, gjennom etablering av administrative systemer som er standardisert og fulgt opp.

Det er etablert et dataprogram som veileder en produsent som vil CE merke et produkt. Der får man råd om hvilke direktiv som gjelder, hvordan man skal forholde seg til de formelle sidene, og om risikoanalyser etc. Norges Teknologi Standardisering har dette programmet, Eurakel, som er utviklet av SINTEF til bruk for produkter som faller inn under maskindirektivet.

Problemet oppstår når det er ukjente leverandører i land som ligger langt borte og hvor det føles håpløst å klage. Da er det verd å vite at importøren har et ansvar og dersom de ikke er det bevisst kan man klage til de norske myndighetene som skal overvåke markedet på vegne av forbrukeren.

Den enkelte forbruker har også et ansvar for å følge bruksanvisninger, og å ta de tiltak som anvises. Det kan være både vernetiltak under bruk, og tiltak i forbindelse med montasje og ved vedlikehold.

Hvem følger opp på vegne av forbrukerne?

Markedskontrollmyndighetene følger opp at de regulerte områdene faktisk er under norsk kontroll. Dette gjøres ved at fagdepartementet utpeker kontrollorgan, vanligvis etter anvisning fra berørte direktorat. Tilsynsmyndighetene skal føre markedskontroll og sørge for at ikke-seriøse aktører ikke får operere på det norske markedet.

Det har vært foreslått at Tollvesenet skal sikre at produkter som skal CE merkes virkelig er det, og stoppe produkter på landegrensen dersom nødvendige papirer og merker ikke er på plass. Dette er ikke avgjort pr. d.d. som

fortsettelse neste side

fortsettelse fra forrige side

en oppgave for Tollvesenet, men Tollvesenet samarbeider med de ulike tilsyn.

Produkter som skulle være påført CE-merking, men som ikke er det, er ulovlig omsatt og vil bli behandlet deretter.

Myndighetene forutsettes å nedlegge forbud mot videre omsetning etc, og skal snarest informere EFTAs overvåkningsorgan (ESA) om dette og om årsaken til beslutningen, spesielt dersom den skyldes:

- mangel i den aktuelle standard,
- uriktig anvendelse av standarden, eller

c) dersom harmonisert standard ikke er anvendt, at sikkerhetskrav i direktivet ikke er blitt overholdt. (Med harmoniserte standarder menes de tekniske spesifikasjonene som er vedtatt av CEN/CENELEC etter mandat fra Kommissjonen, gitt i samsvar med direktiv 83/189/EØF).

Akkreditering er den beste måte å sikre at kontroll blir utført på en enhetlig, kompetent, uavhengig og styrt måte.

Norsk Akkreditering har en viktig oppgave som kompetansesenter for bedømmelse av samsvar med den

norske, europeiske og internasjonale standarden som gjelder på dette området.

Gir CE merket garanti for kvalitet?

Nei, ikke den delen av kvalitetsbegrepet som går på at du som forbruker blir fornøyd med produktets funksjon/bruk. Det har vært eksempler hvor et produkt er helt sikker å bruke, det tilfredstiller alle forskrifter og krav, men det er lite egnet for brukerne. Eks på dette kan være en drage som ikke er farlig, CE merket, men den flyr ikke til de håpefulles store forargelse.

Hva gjør man når noe går galt med et CE merket produkt?

Som forbruker er det litt vanskelig å vite hvor man skal henvende seg. I Norge er det Næringsdepartementet som skal ha oversikten over tilsynsorgan som har ansvar for markeds- overvåking og system for å finne gjeldende krav og standarder. Norsk Akkreditering i Justervesenet, under Næringsdepartementet, har en god oversikt over hvilke tilsynsmyndigheter som skal kontaktes og hvilke ordninger som er etablert.

For å få gode løsninger på sikt, er det viktig at de rette myndigheter får tilbakemeldinger der hvor det oppstår problemer. Forbrukerrådet har en vik-

tig funksjon i dette bilde, og det er også viktig at man følger vanlig norsk lov, og går direkte til den man har handlet med. Problemet som så ofte vises bla i forbrukermagasinet, er at det kan være vanskelig for den lille mann å komme noen vei med slike utspill.

Det er ikke sikkert at det er lettere for forbrukerne å henvende seg til det offentlige. Dette er store systemer som arbeider grundig, og til tider langsomt. Det er heller ikke sikkert at man orker henvendelsen til myndighetene når hans/hennes hvitevare ikke virker og til og med kan være en fare for en selv og andre. Skal dette fungere må offentlig klagebehandling være lett tilgjengelig for eksempel på internett. Men det anbefales at de som skal holde kontroll med at disse relativt nye ordningene fungerer, blir informert på en systematisk måte. I kritiske bransjer som for medisinsk utstyr og for luftfarten er dette en selvfølge, man kan få raske svar og stole på at forbedringsprosessene for å korrigere systemene som ikke fungerer.

De ulike tilsynsorganene bør samordnes og i felleskap sørge for systemer for tilbakemelding, klagebehandling og systemering. I tillegg må deres kompetanse og risikoanalyser tidlig definere mulige problemer og påfølgende tiltak ved nye "produkter" som søker markedsadgang.

TILBUD TIL HEISMONTØRENE!

KLASSEKAMPEN

12 mnd. kun lørdag

720,-

bestill nå og få avisa
fritt levert i 7 uker!

12 mnd. hver dag

1800,-

bestill nå og få avisa
fritt levert i 10 uker!

Kan sendes
ufrankert
i Norge.
Klassekampen
vil betale
porto

Navn:

Adresse:

Postnr: Sted:

Tlf. privat: Start avisa fra:

Dato: Sign.:

Ring: 22 05 95 72 eller send en e-post til: abonnement@klassekampen.no

SVARSENDING
Avtalenr. 171 107/16
Klassekampen
Grønland
0133 Oslo

Verv i Heismontørenes Fagforening pr. 19.09.01

Styret

Verv	Periode	Navn	Tlf.privat / mobil	E-post
Leder	00 - 02	Robert Ellingsen	67 970030 / 901 19 596	robert.ellingsen@heis.no
Nestleder	01 - 03	Tor Moen	35 536703 / 909 16 330	tor.moen@heis.no
Sekretær	01 - 02	Harald Aasen	22 224348 / 900 46 135	harald.aasen@heis.no
Kasserer	00 - 02	Richard Dalberg	22 271914 / 909 28 637	richard.dalberg@heis.no
Studieleder	00 - 02	Geir Eigil Løkke	22 750085 / 908 77 082	geir.lokke@heis.no
1. styremedlem	01 - 03	Thomas Heltorp	63 906821 / 917 49 029	thomas.heltorp@heis.no
2. styremedlem	01 - 03	Rodi Rabben	72 555332 / 918 78 131	rodi.rabben@heis.no
3. styremedlem	00 - 02	Per Arne Jensen Salo	22 689947 / 918 53 408	per.arne.salo@heis.no
Lærlingansvarlig	01 - 03	Espen Milli	22 195614 / 902 07 501	
1. vararepresentant	01 - 03	Tor Sundby	55 314982 / 907 93 503	tor.sundby@heis.no
2. vararepresentant	00 - 02	Rune Larsen	67 561452 / 951 91 555	rune.larsen@heis.no
3. vararepresentant	01 - 03	Atle Johannessen	/ 905 09 019	
4. vararepresentant	00 - 02	Jan Ellingsen	33 181173 / 913 97 258	jan.ellingsen@heis.no

Andre verv

Akkordkontrollør	00 - 02	Henning Hottran	22 216177 / 917 46 930	
Verneansvarlig	01 - 03	Roar Enerly	22 155278 / 916 34 682	roar.enerly@heis.no
Redaktør	01 - 03	Richard Dalberg	22 271914 / 909 28 637	richard.dalberg@heis.no
Lærlingerepresentant	00 - 01	Kim Bakkerud	64 839074 / 450 33 489	heislerlingen@hotmail.com
Lærlingerepresentant	00 - 01	Tomas Rudshaug	64 939299 / 926 43 965	rudsmoen@hotmail.com

Avdelingsledere i Heismontørenes Fagforening

Avdelingsledere	01 - 03	Ole Jon Skarbø	70 270517 / 918 78 303	
Bergen	00 - 02	Tor Sundby	55 314982 / 907 93 503	tor.sundby@heis.no
Drammen	00 - 02	Rune Larsen	67 561452 / 951 91 555	rune.larsen@heis.no
Hedmark/Oppland	01 - 03	Lasse Aga	62 35770 / 901 51 334	laga@c2i.net
Kristiansand	00 - 02	Tor Helge Reber	37 042269 / 915 63 130	
Møre & Romsdal	00 - 01	Roger Taylor	70 131566 / 905-82 991	
Nord-Norge	01 - 03	Trond Greni	78 952458 / 915 16 067	tagreni@c2i.net
Oslo	00 - 02	Robert Ellingsen	67 970030 / 901 19 596	robert.ellingsen@heis.no
Stavanger	00 - 02	Tore Bratthetland	51 687670 / 905 35 475	
Trondheim	00 - 02	Arve Sørensen	73 532315 / 908 47 651	elfros@online.no
Vestfold/Telemark	01 - 03	Paul Gadegaard	/ 913 26 435	dbig@postkasse.no
Østfold	99 - 01	Øyvind Larsen	69 399423 / 913 61 344	oeivlars@online.no

Klubbledere i heisfirmaene

Access	Hovedtill.	Jan Ellingsen	33 181173 / 913 97 258	jan.ellingsen@heis.no
Access	Oslo	Tore Grov	67 076554 / 916 36 106	
Euroheis	Oslo	Ulf Grabner	/ 916 32 996	
Kone		Per Arne Jensen Salo	22 689947 / 918 53 408	per.arne.salo@heis.no
Melbye		Kjetil Haga	22 670053 / 415 63 239	hagakjetil@hotmail.com
Otis	Oslo	Lasse Harms	64 863285 / 970 98 892	
Reber Schindler	Hovedtill.	Rodi Rabben	72 555332 / 918 78 131	rodi.rabben@heis.no
Reber Schindler	Oslo	Svein Haugen	22 215785 / 906 28 250	svein.haugen@chello.no
Stahl	Oslo	Jan Bruun	22 269512 / 917 23 830	
Stahl	Bergen	Jarle Stavenes	56 307546 / 913 92 513	
Thyssen	Oslo	Atle Skaug	67 060354 / 901 19 628	atlsk@online.no
Thyssen rulletrapp	Oslo	Bård Hexeberg	67 908042 / 917 59 474	
Uni	Oslo	Vegard Tømmerås	63 845117 / 992 57 089	
Heis-System	Bergen	Geir Arne	55 203588 / 932 39 375	
HK Service	Bergen	Kjell Inge Andberg	/ 992 17 508	

Avdelings- og klubbkontorer

Oslo	Brugt. 14	0186 Oslo	22 174550 / 22 174553	heis@heis.no
Bergen	Kalfarv. 71,	5018 Bergen	55 368766 / 55 365577	bergen@heis.no
Trondheim	Postboks 3274,	Ugla, 7424 Trondheim	72 848390 / 72 848390	
Stavanger	Lagårdsvei 124	4011 Stavanger	51 840460 /	stavanger@heis.no
Reber	c/o HMF			reberklubben@heis.no
Kone	c/o HMF			koneklubben@heis.no
Thyssen	c/o HMF			thyssenklubben@heis.no